

Motion till riksdagen 2020/21:3252

av **Christer Nylander m.fl. (L)**

En vitaliserande idrottspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om goda och långsiktiga villkor för att stärka idrottsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad översyn av de regelverk som finns kring offentligt stöd för idrotten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett explicit mål för idrottspolitiken om personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att säkerställa att idrotten och behovet av idrottsytor tydligt beaktas tidigt i samhällsplaneringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra regelverket vad gäller buller så att ljud vid idrottsaktiviteter inte likställs med industribuller och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en form av utvecklingsfunktion som syftar till att skapa bättre samt mer tillgängliga och inkluderande idrottsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har goda förutsättningar att gå i bräschen för en idrottspolitik som främjar social gemenskap, inkludering, glädje och hälsa. För Liberalerna är idrottsrörelsen en betydelsefull och stor del av det svenska civilsamhället. Runtom i hela landet samlas flera miljoner medlemmar i tiotusentals föreningar under ledning av hundratusentals ideella ledare. Det är en otrolig kraft för vårt land, en kraft som bidrar med mycket gott för såväl individer som för samhället.

Betydelsen av idrottsrörelsen för våra medborgare och vårt land har inte minst gjort sig tydlig detta år, då coronapandemin har slagit till med full kraft. I arbetet med att få

till en stark återstart för Sverige när vi återgår till mer normala tider kommer idrottsrörelsen att utgöra en viktig kraft. Idrotten förenar människor från olika sociala ursprung och utgör på så sätt en viktig faktor för att bygga broar mellan olika grupper. På så sätt har idrottsrörelsen en stor inneboende integrationspotential, vilket vi inte minst bör ta vara på för att motverka segregationen och samtidigt stärka integrationen.

Liberalerna menar att idrottspolitiken ska syfta till att stärka det fria och ideella föreningslivet i Sverige. Som alla delar av civilsamhället finns det en stor utvecklingspotential inom idrottspolitiken. Liberalerna menar att goda initiativ inom idrottsrörelsen bör mötas av goda villkor från statens sida. Det kan exempelvis handla om insatser för att öka tillgängligheten, så att fler kan delta i idrottsrörelsen. Samtidigt menar vi att de avarter och negativa sidor som de facto existerar ska mötas av åtgärder.

Idrottsrörelsen behöver goda villkor

Civilsamhällets och idrottsrörelsens speciella karaktär gör att politiken måste utformas med varsamhet. I syfte att skapa goda förutsättningar för idrottsrörelsen bör instrumentalisering och pekpinningar undvikas medan frihet under ansvar eftersträvas.

Stat, region och kommun kan naturligtvis inte avstå från att se till att lagar och regler följs. Lagen gäller alla lika och den som tar emot ett offentligt stöd måste leva upp till en hög standard och visa god etik. Jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati ska råda, men så långt möjligt ska det offentliga låta idrottsrörelsen ha frihet under ansvar. Vi menar att det är ett förhållningssätt som stärker både idrotten, civilsamhället och värderingarna som ett gott samhälle vilar på.

Stödet till svensk idrott ska vara fortsatt starkt. Det statliga idrottsstödet spelar en avgörande roll för svensk idrott och är en viktig förutsättning för föreningarnas möjlighet att bedriva och utveckla en barn- och ungdomsverksamhet som är tillgänglig för alla. Ett stabilt och långsiktigt stöd till idrottsrörelsen gör att man kan behålla den omfattande föreningsverksamhet som bedrivs i alla landets kommuner.

Det behövs en samlad översyn av de regelverk som finns kring offentligt stöd för idrotten, inklusive särregler i skattesystemet. En sådan översyn bör sikta på fortsatt frihet under ansvar, goda ekonomiska villkor och minskad byråkrati men också vara tydlig med vilka värderingar som inte kan tolereras i verksamheter som får offentligt stöd. Detta utvecklas i vår motion om civilsamhällespolitiken. Det statliga stödet fördelas via Riksidrottsförbundet (RF), som under senare år har fått större frihet att självt besluta om vilka prioriteringar som bäst gagnar idrottsrörelsens utveckling.

Antalet öronmärkningar i budgetpropositioner och regleringsbrev har successivt minskat. Den huvudinriktningen måste bevaras. Liberalerna anser att statens idrottspolitik bör innebära tydligt formulerade mål och en skarp uppföljning av målen. Endast i undantagsfall, till exempel då det är uppenbart att idrotten inte lever upp till de mål som riksdagen har formulerat, bör enligt vår uppfattning öronmärkta stöd kunna övervägas. Liberalerna utesluter alltså inte att tillfälliga undantag görs från principen om generella anslag; detta ska dock ske med stor försiktighet och strävan ska vara att öronmärkta satsningar snarast möjligt ska ingå i det fria anslaget.

Ett område där Liberalerna den närmaste tiden ser behov av öronmärkning är stödet till idrott för personer med funktionsnedsättning. En enig riksdag har vid flera tillfällen tydligt markerat att ett mål för statens stöd till idrotten är idrott för alla. I riksdagens målformulering nämns särskilt personer med funktionsnedsättning. Idrott för personer med funktionsnedsättning är fortfarande satt på undantag och sker ofta som en verksam-

het skild från andra. Liberalerna välkomnar därför Riksidrottsförbundets arbete för att implementera en handlingsplan för idrott för personer med funktionsnedsättning och hoppas att den innebär tydliga förbättringar framöver. För att säkerställa att arbetet med målet om en idrottspolitik för alla på allvar intensifieras ser Liberalerna ett behov av att införa ett explicit mål för idrottspolitiken om personer med funktionsnedsättning.

Idrott och aktiviteter måste få plats i samhället

Det är viktigt att framhålla att idrotten har ett egenvärde i sig. Samtidigt ska man inte sticka under stol med att idrotten medför flera positiva effekter för individens hälsa och välmående samt för sammanhållningen och gemenskapen i samhället. Liberalerna menar att det är individen själv som bär det huvudsakliga ansvaret för sin hälsa. För barn och unga är självfallet föräldrarnas betydelse stor, inte minst deras ansvar att tillgodose sina barns vilja och förutsättningar att delta i idrottsverksamhet.

Genom det gemensamma skolväsendet finns det naturligtvis en stor inbyggd potential i och med att skolan ger alla barn och unga en möjlighet att utvecklas i ämnet idrott och hälsa. Forskning visar att ökad rörelse förbättrar skolresultat. Det finns stora möjligheter i ett närmande mellan idrott och skola. Det är inte minst av vikt att motverka skillnader, som exempelvis möjlighet till fysisk aktivitet och kunskap om hälsosamma vanor, mellan barn. Liberalerna har i regeringsställning ökat antalet undervisningstimmar i idrott och hälsa. Liberalerna menar dock att det inte bara handlar om den styrda undervisningen, särskilt för de yngre barnen har exempelvis den fysiska skolmiljön en stor betydelse. Alla elever ska ha tillgång till skolgårdar som främjar den spontana rörelsen och tillvaratar elevernas vilja att initiera och delta i aktiva lekar.

Idrottsrörelsen har noterat att många barn rör på sig för lite. I den ordinarie verksamheten möter Riksidrottsförbundet 145 000 barn varje dag och tillsammans med Svenska spel har man startat initiativet Framåt för fler i rörelse, där målet är ”att bryta trenden med ökat stillasittande och passiv framtid”. Genom att också involvera specialidrottsförbunden vill man både främja rörelse och folkhälsa i sig, men naturligtvis också bredda basen för rekrytering till idrott. Denna breda ansats är välkommen och kan understödjas på många sätt också från övriga samhället, till exempel i planeringsprocessen vid bostadsbyggande.

En viktig förklaring till Sveriges idrottsliga framgångar är att vi historiskt har haft en god tillgång till idrottsanläggningar och idrottsmiljöer. Den starka urbaniseringen har dock inneburit att det har skapats en brist på idrottsytor i de växande städerna. Enligt en undersökning från Riksidrottsförbundet från 2018 är det endast 45 procent som har gjort en analys av tillgången till idrottsanläggningar och idrottsmiljöer, och bara 35 procent har en långsiktig utvecklingsplan för idrottsanläggningar och idrottsmiljöer.

Behovet av nya bostäder är stort i många kommuner. Det innebär en naturlig strävan efter att förenkla och snabba på byggprocesserna. Denna avreglering välkomnas av liberaler. Men i övertro att bygga nya bostadsområden, förtäta i de växande städerna och effektivisera markanvändandet är det lätt att idrottsytor prioriteras ner och att utrymmet för lek och rörelse minskar. När bostadsområden och infrastruktur planeras måste det ske med människan i centrum. Idrottsytor och grönområden har på många sätt en positiv effekt på samhället och miljön. De fungerar också som mötesplats och samlingspunkt i samhället.

Idrotten och behovet av idrottsytor måste komma in tidigare i samhällsplaneringen. Boverket behöver därför få i uppdrag att ta fram en vägledning till kommunerna kring

hur de ska arbeta med att få in idrottsytor för såväl organiserad som spontan idrott i sina planprogram. Uppdraget bör ske i nära samarbete med SKL, Riksidrottsförbundet och eventuella andra intressenter.

Förtätning av städerna har också inneburit en ökad risk för konflikt mellan olika intressen. Under de senaste åren har flera domstolsprövningar lett till inskränkningar av möjligheten till idrottsutövande kopplade till buller. Det finns flera exempel där ljud från barns fotbollsspelande eller tennis har klassats som buller. Det nuvarande regelverket innebär att ett flertal idrottsanläggningar hotas av nedläggning eller kraftiga inskränkningar i verksamheterna. I huvudsak är det idrottsanläggningar i tätorterna, områden där det redan i dag råder stor brist på anläggningar, som drabbas när bullerreglerna inte är anpassade efter dagens krav. Det försvårar för föreningslivet att bedriva och utveckla verksamheten samt erbjuda ännu fler barn och unga möjlighet att ta del av en fysiskt aktiv fritid och den gemenskap som föreningslivet innebär. Naturvårdsverkets allmänna råd behöver uppdateras efter dagens förutsättningar. Buller från fotbollsplaner, tennisplaner och andra idrottsanläggningar kan inte likställas med industribuller.

Utvecklingsfunktion för idrotts- och fritidsanläggningar

De senaste decennierna har det i Danmark och Norge skett en utveckling i synen på idrottsanläggningar som strävar efter att vara i takt med medborgarnas förändrade idrotts- och motionsvanor. För att underlätta en sådan utveckling har man samlat nationell kompetens och dessutom utformat bidrag i syfte att stärka innovation och initiativ till funktionsinriktad idrottsanläggningsutveckling.

Den så kallade LOA-fonden (Lokale og Anlægsfonden) i Danmark arbetar strategiskt med att utveckla såväl byggnader som utemiljöer. Syftet är att använda ytor mer kreativt och effektivt. Ett mål är att utforma ytor som är mer flexibla, mindre specifika och mer framtidssäkra. Man behöver inte bygga en gymnastik- och en handbollshall bredvid en sal för gymnastik för att några år senare konstatera att även en lokal för padeltennis behövs.

Liberalerna vill se en utvecklingsfunktion för att möta behovet av inspiration, kunskapsutveckling, kunskapsspridning och rådgivning till kommuner, ideella föreningar, myndigheter och andra samhällsfunktioner avseende anläggningar. Utvecklingsfunktionen bör även bidra till att anläggningarna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, för såväl utövare som publik.

Stoppa matchfixning

Matchfixning har på senare år vuxit till att bli ett stort hot mot tävlingsidrotten. Pengaspel förekommer långt ner i divisionerna och det är svårt för enskilda föreningar att motarbeta matchfixning. Att sådant fusk strider mot idrottens grundläggande värderingar är uppenbart. Det är också så att matchfixning eller misstanke om matchfixning riskerar att undergräva intresset för idrotten. Därutöver finns en koppling till organiserad brottslighet, vilket gör matchfixning till ett problem som inte bara rör idrotten. Rent spel ska råda.

Sedan ett år tillbaka finns en ny spelreglering på plats i Sverige. Liberalerna vill att aktörerna inom ramen för denna reglering också tar ansvar för sådant som inte regleras.

Det gäller regler för reklam, men det gäller också matchfixning. Bäst vore om spelbolagen själva tog initiativ inom området och tog fram gemensamma riktlinjer. Sådana kan till exempel handla om att inte erbjuda spel på matcher i lägre divisioner eller om att kraftigt reducera utbudet av spelbara objekt. Det är svårare att fixa slutresultat i allsvenskan än att fixa så att bortalaget får nästa hörna i en match i division 5. Den skadliga matchfixningen skulle få betydligt mindre möjligheter om man fick på plats sådana begränsningar.

Christer Nylander (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Mats Persson (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Allan Widman (L)